

BÁSNE

V a r š a v s k ý F a u s t

Když v Lucemburském parku fontána
šumí a plují v ní lodičky s plachtou
a dětské ruce je loví, na tebe myslím.

V modravém světle, v souhvězdí listí
přede mnou stáváš, však ty víš, Fauste,
jemuž nebylo dáno vypít elixír mládí,
ty, který toužíš naléztí soulad a sílu.
Kreslím do písku čáry, jsi zde
a já se tě ptám: jakým právem
lžeš samému sobě a vlastní strach
nazýváš souladem, mocí a silou?

Strach: neklesnout k těm, kteří žijí
tak jako voda v zarostlých parcích,
ve stínech trosek. Jejichž osleplé bytí
naplní smrt dříve než zemřeli.

Zajisté, nedoufáš v lidské síly.
Ponižuješ se, neboť věříš, že již nikdo
neujde osudu těch, kteří vyhnání
odmítli nejvyšší dar: dar ducha.

Strach: aby se nedotkly nás jejich ruce.

Ovšem, máš pravdu, i mě honí banda
kšeftařů ve jménu dobra, katových pacholků,
vrahů p e r p r o c u r a m . Nicméně tak to má být.

Kdo vlastně psal v polštině cokoli nad
něžnoučké ódy, verše, jež nikoho neděsí,
co zbývalo? Prapouhá nenávist?

Strach: aby nepadl ortel Dějin,
říkáš a krčíš rameny. Hleď,
její ruku jsem svíral zde, v tom parku,
její tělo bylo jak tělo vlaštovky
zachvívající se v mé dlani. Smrt.
A vlastně nevím, mohu-li říci, či ne,
že ji Charon převezl do země stínů,
jsem si jist jen ostnatým drátem a hnusem s krví.
Dřív, než zázračný ohňostroj planoucích
jisker a myšlenek, touhy a tvůrčího nadšení
dohoří, navrácen opět zemi,
proč bych neměl v čase, jenž zbývá,
splatit dluh těm, jimž nebylo dáno poznat
dokonalosti zrání? A teror,
jemuž říkáme Dějiny, pak nechť se nás dotkne.

Strach. Šofér troubí a za jízdy
vidíš zešedlé trosky Města,
lešení, cihlový prach. Ubohý šedý dav

se pomalu vlní v dlouhých frontách,
dovezeným kapesníkem stíráš si pot z čela.
Černokněžníku, znáš přece trest, který padá jak déšť,
trest zrozený v kouři a dýmu tohoto století.
Jako magneziový blesk výbuchem vzplane a trvá
- Ó, jak tě proklínám -
vědomí paměti.

Paříž, 1952.

T é m a

Pln obav a rozechvěn myslím, že bych svůj život
naplnil,
Jen kdybych našel sílu k veřejné zpovědi,
Abych vykřičel podvod, svůj vlastní a své vlastní
epochy:
Směli jsme ozvat se pouze skřekem skřetů a démonů,
Avšak čistá a důstojná slova, ta se nesměla vyřknout
Pod tak přísnými tresty, že kdo se odvážil jedině
vyslovit,
Již sám od sebe cítil, že je docela ztracen.

Berkeley , 1970.

Z p r á v a

O naší pozemské civilizaci, co říci?

Že to byl systém barevných koulí z kouřového skla,
V němž se svíjela nitka zářících mlh.

Nebo, že to byl soubor paprskům podobných paláců
Vyzařujících z kopule nad zámeckými vraty,
Za nimiž se procházela beztvářná zrudnost.

A že denně byl tažen los a komu padlo,
Byl tam odveden k oběti: starci, děti, chlapci i děvčata.

Jinak je ovšem možné, že řekneme: žili jsme ve zlatém rouně,
V duhové síti, v oblačném zámotku
Visícím na větvi galaktického stromu.
Ta naše síť byla utkána ze znaků:
Hieroglyfů pro zrak i pro sluch, milostných prstenců.
A uvnitř zazníval zvuk, který nám tesal čas,
Plápolení, třepotání, štěbetání naší řeči.

Neboť z čeho mohli jsme uplést hranice
Mezi uvnitř a vně, mezi světlem a propastí,
Když ne ze sebe samých, z teplého dechu,
Z barvičky na rty, z gázy a mušelínu,
Z tepů, který když zmlkne, svět zemře?

A taky možná o naší pozemské civilizaci nepovíme nic,
Poněvadž nikdo neví, co vlastně byla.

Berkeley, 1973.

E l e g i e   p r o   N . N .

Není to pro tebe příliš daleko, řekni.
Mohla bys běžet nízkým příbojem Baltu
A za dánským polem, za bukovým lesem
Nad Atlantik se otočit a odtud jen kousek
Je Labrador, bílý v tomto období roku.
A jestli tě děsí města, blikání světel podél cest,
Tebe, která jsi snila o tichém ostrově,
Můžeš se vydat hlubokým temným lesem,
Cestou nad modrou hladinou po stopách lesů a karibů
Až do Sierry, ke starým zlatým dolům.
A řeka Sacramento by tě zavedla pak
Mezi pahorky porostlé hustým dubovým lesem.
Pak již jen eukalyptový háj a byla bys u mne.

Máš pravdu, když kvete heřmáněk
A záliv je modrý za jarních jiter,
Nerad vzpomínám na dům u jezer
A na sítě tažené pod litevským nebem.
Plážová budka, v níž jsi se svlékala,
Je už navždycky abstraktní krystal.

Tma se tam táhne jako nad kolem verandy
A jsou tam směšné, maličké sovy a voní tam řemení.

Ani sám nevím, jak jsme jen mohli tenkrát žít.
Styl a móda se mihají, nejasné,
Neostré a míří k samému finále.
A co má být, že toužíme po věcech, které nosíme v sobě.
Vědomí času, jenž pomíjí, ožehlo kovárnu s koněm
A sloupky okolo náměstí
A schůdky a paruku Fliegeltaubovic matky.

Však víš, učili jsme se tolika věcem.
Kterak nám kdosi postupně odnímá
To, co odňato nemůže být, lidé a kraj.
A srdce nezemře tehdy, kdy by, jak se zdá, mělo,
Zní náš smích, na stole čas a chléb.
A pouze výčitka, že jsme byli tak neschopni milovat
Ubohý sachsenhausenský popel
Láskou nad všecku lidskou míru.

Zvykla sis na nové vlhké zimy,
Na dům, z jehož zdi jsme setřeli krev
Němce, jemuž patřil a který se nevrátil. Nikdy.
Já si vzal též jen, co bylo možné, města a krajiny.
Nevstoupíš dvakrát do téže řeky,
Na dno vystlané olšovým listím,
Trhající jediný úzký pruh slunce.
Viny tvé a viny moje? Nevelké viny.

Tajemství tvá a tajemství moje? Maličká tajemství,
Když podvazují šátkem ústa, kladou do ruky křížek
A kdesi daleko štěká pes a na nebi bliká hvězda.
Ne, nikoliv pro tu dálku dalek
Jsi mne nebyla navštívit tenkrát v noci.
Rok po roce dozrává, až nás docela zhltně
Ta, již jsem pochopil s tebou: lhostejnost.

Berkeley, 1962.

R o č n í d o b y

Průzračný strom plný ptáků stěhovavých
Jednoho rána kdy nebe je modré vzduch mrazivý neboť
je dosud na horách snůh.

Berkeley, 1971.

K o l i k n á d h e r n ý c h z é m ě r ů

Kolik nádherných záměrů, těch her a nápadů,
Když nás, přátelé moji,
Střežila oblaka, majestát lesů,
A nad úzkou ulicí ti svatojančtí andělo-orlí.
Vy jste museli prohrát, aniž jste věděli.
Vy jste museli prohrát a já to věděl,

A nepřiznal jsem se vám, ani sobě k těm tajemstvím
k ničemu.

Teď už je po všem. Vítr si pohrává se stíny jmen,
Po té dynastii nastane nyní
Snažné ticho a klid.

Kdo měl rozum, vybral si doktriny,
Ve kterých doutnal ďábelský troud.

Kdo měl srdce, dal se svést láskou k lidem.

Kdo toužil po kráse, vysloužil si kámen na kameni.

Tak splácela doba těm, kteří věřili

Jejímu zoufalství i její naději.

Co znamenalo vyhrát? Zmlknout v půli slova.

Naslouchat křiku, holdům lži, poněvadž pravda zanikla,

Předstírat bratrství, nevidět hroby.

A sebe sama počítaje k vyvoleným,

Pocítit celým tělem

Stud.

Berkeley, 1970.

D a r

Takový to byl šťastný den.

Zéhy opačle mlha a já jsem pracoval v zahradě.

Kolibříci nalétávaly na květi kozího listu.

Nebylo na této zemi nic, po čem bych prehnul.

Neznal jsem nikoho, komu bych záviděl.

A pustil jsem docela z hlavy, co se mi stalo kdy zlého.
Nestyděl jsem se myslet si, že jsem byl ten, kdo jsem.
Netrápila mne žádná bolest.
Když jsem se vzpřímil, viděl jsem azur moře a plachty.

Berkeley, 1971.

přeložil Luboš Dobrovský